

สารบัญเนื้อเรื่อง

คำนำ	หน้า
ข้อความเบื้องต้น	
บทที่ 1	
ยืม	
ยืมคืออะไร	1
หมวด 1 ยืมใช้คงรูป (Loan for Use)	1
ยืมใช้คงรูปคืออะไร	1
1. สัญญายืมใช้คงรูปเป็นสัญญาซึ่งประกอบด้วยคู่กรณี 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้ให้ยืม” อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้ยืม”	2
2. สัญญายืมใช้คงรูปเป็นสัญญาที่ตกลงให้ผู้ยืมใช้สอยทรัพย์สินได้เปล่า	2
2.1 สัญญายืมใช้คงรูปเป็นสัญญาไม่มีค่าตอบแทน	2
2.1.1 มีผลทำให้ต้องถือความสำคัญในตัวบุคคลที่เป็นผู้ยืม	2
2.1.2 มีผลทำให้ผู้ให้ยืมไม่ต้องรับผิดชอบพ่วงและการรอนสิทธิแห่งทรัพย์สินที่ให้ผู้ยืมนั้น	3
2.2 สัญญายืมใช้คงรูปเป็นสัญญาไม่โอนกรรมสิทธิ์	4
2.2.1 มีผลทำให้ผู้ที่มีได้ถือกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินอาจทำสัญญายืมใช้คงรูปให้ผู้อื่นยืมทรัพย์สินนั้นได้	4
2.2.2 มีผลทำให้ผู้ให้ยืมจำต้องรับบาปในภัยพิบัติอันเกิดแต่ทรัพย์สินที่ให้ผู้ยืมซึ่งมิใช่ความผิดของผู้ยืม	5
2.2.3 มีผลทำให้ผู้ให้ยืมมีสิทธิติดตามและเอาคืนทรัพย์สินที่ยืมจากคนทั่วไป	5
2.2.4 มีผลทำให้ผู้ให้ยืมมีสิทธิได้ดอกผลอันเกิดจากแม่ทรัพย์สินที่ให้ผู้ยืม	5
2.2.5 มีผลทำให้ผู้ให้ยืมมีสิทธิที่จะจำหน่ายทรัพย์สินที่ให้ผู้ยืมนั้นแก่บุคคลภายนอก	5
3. สัญญายืมใช้คงรูปเป็นสัญญาที่ตกลงให้ผู้ยืมต้องส่งคืนทรัพย์สินนั้นให้กับผู้ให้ยืมเมื่อได้ใช้สอยเสร็จแล้ว	6

คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับมาตรา 640 และคำวิจารณ์	6
ยืมใช้คงรูปที่เป็นสัญญาที่สมบูรณ์โดยการส่งมอบทรัพย์สินซึ่งให้ยืม	7
1. สัญญาสมบูรณ์โดยมีเจตนาตกลงกัน	7
2. สัญญาสมบูรณ์โดยทำตามแบบ	7
2.1 ให้ทำเป็นหนังสือ	7
2.2 ให้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่	7
2.3 ให้ส่งมอบทรัพย์สิน	7
สัญญาจะให้ยืม	8
1. สัญญาจะให้ยืมโดยไม่เอาค่าตอบแทนแต่อย่างใด	9
2. สัญญาจะให้ยืมโดยเอาค่าตอบแทน	9
ลักษณะการส่งมอบทรัพย์สิน	10
ก. การส่งมอบโดยตรง	10
ข. การส่งมอบโดยปริยาย	10
วัตถุประสงค์แห่งสัญญา ยืมใช้คงรูปคือทรัพย์สิน	11
หน้าที่ของผู้ยืมใช้คงรูป	13
1. หน้าที่เสียค่าธรรมเนียมในการทำสัญญาฯ	14
2. หน้าที่เกี่ยวกับการใช้สอยทรัพย์สินที่ยืม	14
คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับมาตรา 643 และคำวิจารณ์	17
3. หน้าที่เกี่ยวกับการสงวนทรัพย์สินที่ยืม	17
ผลแห่งการที่ผู้ยืมไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในข้อ 2 และ 3	19
4. หน้าที่เกี่ยวกับการคืนทรัพย์สินที่ยืม	19
ผลเกี่ยวกับการที่ผู้ยืมขัดเงินไม่คืนทรัพย์สินที่ยืม	20
การคืนทรัพย์สินในกรณีที่มีได้กำหนดเวลาแล้ว	21
การคืนทรัพย์สินในกรณีที่มีได้กำหนดเวลาแล้ว ทั้งไม่ปรากฏว่า	
ยืมไปใช้เพื่อการใด	22
5. หน้าที่เสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาทรัพย์สินที่ยืม	22
ผลของสัญญา ยืมเมื่อผู้ยืมตาย	23
สรุปความระงับแห่งสัญญา ยืมใช้คงรูป	24

1. กรณีปกติ	24
2. กรณีพิเศษ	24
อายุความ	25
หมวด 2 ยืมใช้สั้่นเปลี่อง (Loan for Consumption)	26
ยืมใช้สั้่นเปลี่องคั้ืออะไร	26
1. สั้ญญายืมใช้สั้่นเปลี่องอาจเป็้็นสั้ญญามีค่าตอบแทนได้	27
1.1 ยั้งผลให้มีความแตกต่างกับสั้ญญายืมใช้คั้งรูป	27
1.2 ยั้งผลให้สั้ญญายืมใช้สั้่นเปลี่องมีความใกล้เคียงกับสั้ญญาเช่าทรัพย์	27
2. สั้ญญายืมใช้สั้่นเปลี่องเป็้็นสั้ญญาโอนกรรมสั้ทธิ์แห่งทรัพย์สั้่นที่ยืม	28
2.1 ยั้งผลให้ผู้ซั้่งมีใช่ผู้ลั้ือกรรมสั้ทธิ์ในทรัพย์สั้่นไม่อาจทำสั้ญญา ยืมใช้สั้่นเปลี่องได้	28
2.2 ยั้งผลให้ความวินาศแห่งทรัพย์สั้่นตกแก่ฝ่ายผู้ยืม	29
3. วัตถุประสงค์แห่งสั้ญญายืมใช้สั้่นเปลี่องคั้ือทรัพย์สั้่นที่ไ้้ไปสั้่นไป	29
คำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 650 และคำวิจารณ์	31
หน้าทึ้ของผู้ยืมใช้สั้่นเปลี่อง	40
1. หน้าทึ้เสียค่าธรรมเนียมในการทำสั้ญญาฯ	41
2. หน้าทึ้กินทรัพย์สั้่นเป็้็นประเภท ชนิด และปริมาณเช่นเดียวกัน ให้แทนทรัพย์สั้่นซึ่งให้ยืมนั้น	42
ผลจากการที่ผู้ยืมไม่ส่งคืนทรัพย์สั้่นตามกำหนด	44
คำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 652 และคำวิจารณ์	46
การกู้ยืมเงิน	47
1. หลักเกณฑ์การกู้ยืมเงิน	48
1.1 หลักฐานการกู้ยืม	49
มาตรา 653 เป็้็นบทบังคับเด็ดขาด	50
กฎหมายบังคับให้ต้องมีหลักฐานการกู้ยืมเป็้็นหนังสือเฉพาะ	
การกู้ยืมเกินกว่า 50 บาท	51
ถ้ามิใช่เป็้็นการกู้ยืมเงิน ก็ไม่ต้องนำความในมาตรา 653 มาใช้บังคับ	52

1.1.1	หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ	53
	หลักฐานเป็นหนังสือจะต้องทำในขณะทำสัญญาหรือไม่	55
1.1.2	ลายมือชื่อผู้ยืม	56
1.1.3	ถ้าไม่มีหลักฐานและลายมือชื่อตามข้อ 1.1.1 และ 1.1.2 ฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้	57
การนำพยานบุคคลมาสืบเพิ่มเติม, ตัดทอน, เปลี่ยนแปลงแก้ไขพยานเอกสาร		59
1.2	หลักฐานการใช้เงิน	60
1.2.1	กู้ยืมเงินไม่เกิน 50 บาท แต่ได้ทำหลักฐานการกู้ยืม เป็นหนังสือไว้	61
1.2.2	การใช้เงินมีความหมายเพียงใด	62
1.2.3	การใช้เงินเพียงบางส่วน	64
	(1) กรณีที่ให้ผู้ยืมบอกปิดเสียได้	64
	(2) กรณีที่ให้อธิบายชำระดอกเบี้ยก่อน	64
	(3) กรณีที่มีหลักฐานการชำระหนี้	65
คำพิพากษาศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับมาตรา 653 และคำวิจารณ์		67
2.	ดอกเบี้ย	102
2.1	ดอกเบี้ยคืออะไร	102
2.2	ประวัติของดอกเบี้ย	103
2.3	เหตุผลที่ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา	103
2.4	การห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราในกฎหมาย	104
2.4.1	การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราทำให้สัญญากู้ยืมเงินเป็น โมฆะทั้งหมดหรือไม่	104
2.4.2	ปัญหาเมื่อไม่ได้ตกลงเรื่องอัตราดอกเบี้ยในขณะทำ สัญญากู้ยืมเงิน	106
2.4.3	กรณีที่ตกลงกันว่าจะคิดดอกเบี้ย แต่ไม่กำหนดอัตรา ดอกเบี้ย	107
คำพิพากษาศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับมาตรา 654 และคำวิจารณ์		107
2.5	ดอกเบี้ยทบต้น (Compound Interst)	110

คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 655 และคำวิจารณ์	112
3. การตกลงรับของแทนเงิน	116
3.1 การรับของแทนเงินขณะทำสัญญากู้ยืมเงิน	117
3.2 การรับของแทนเงินขณะชำระหนี้	117
คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 656 และคำวิจารณ์	119
ยืมใช้คงรูปและยืมใช้สิ้นเปลืองเหมือนกันและต่างกันอย่างไร	128
ข้อที่เหมือนกัน	128
ข้อที่ต่างกัน	128

บทที่ 2 ฝากทรัพย์

ฝากทรัพย์คืออะไร	129
1. ฝากทรัพย์เป็นสัญญาประเภทสมบูรณ์โดยการส่งมอบทรัพย์	129
2. วัตถุประสงค์สัญญาฝากทรัพย์เป็นทรัพย์สิน	129
3. การเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ในอารักขาของผู้รับฝาก	130
3.1 สัญญาตัวแทน	130
3.2 สัญญารับขนของ	131
3.3 สัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของ	131
3.4 สัญญาขี้ม	131
4. สัญญาฝากทรัพย์อาจเป็นได้ทั้งสัญญามีค่าตอบแทนและไม่มีค่าตอบแทน	132
5. สัญญาฝากทรัพย์ชนิดต่าง ๆ	134
คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 657 และคำวิจารณ์	136
หลักเกณฑ์อันเป็นรายละเอียดของสัญญาฝากทรัพย์	137
1. หน้าที่ของผู้รับฝาก	137
1.1 หน้าที่ใช้ความระมัดระวังในการสงวนทรัพย์สิน	138
คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 659 และคำวิจารณ์	140
1.2 หน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินซึ่งฝากด้วยตนเอง	140

คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 660 และคำวิจารณ์	142
1.3 หน้าที่ต้องรับบอกกล่าวแก่ผู้ฝากโดยพลัน	143
1.4 หน้าที่คืนทรัพย์สินที่รับฝากไว้	143
1.4.1 คืนเมื่อถึงกำหนดและข้อยกเว้น	143
1.4.2 คืนก่อนกำหนด	144
1.4.3 คืนได้ทุกเมื่อ	144
1.4.4 คืนให้แก่บุคคลที่ควรเป็นผู้รับคืน	144
1.5 หน้าที่คืนดอกผลอันเกิดแต่ทรัพย์สินซึ่งฝาก	145
2. หน้าที่ของผู้ฝาก	146
2.1 หน้าที่เสียค่าใช้จ่ายในการคืนทรัพย์สินซึ่งฝาก	146
2.2 หน้าที่เสียค่าใช้จ่ายอันควรแก่การบำรุงรักษาทรัพย์สินซึ่งฝาก	146
คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 658 และคำวิจารณ์	147
2.3 หน้าที่เสียค่าบำเหน็จ	148
3. สิทธิของผู้ฝาก	149
4. อายุความ	149
คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 671 และคำวิจารณ์	151
5. วิธีเฉพาะการฝากเงิน	153
5.1 ข้อสันนิษฐานของกฎหมาย	153
5.1.1 ผู้รับฝากเงินไม่ต้องคืนเงินอันเดียวกันกับที่รับฝาก	153
5.1.2 ผู้รับฝากใช้เงินที่ฝากได้	164
5.1.3 แม้เงินซึ่งฝากนั้นจะได้สูญหายไปด้วยเหตุสุดวิสัย ผู้รับฝากก็ต้องคืนเงิน	154
คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 672 และคำวิจารณ์	154
5.2 กรณีผู้รับฝากจำต้องคืนเงินแต่เพียงเท่าจำนวนที่ฝาก	155
6. วิธีการเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม	156
6.1 ความรับผิดชอบของเจ้าสำนัก	156
6.1.1 ใครบ้างที่ต้องรับผิดชอบ	156
6.1.2 รับผิดชอบเพียงใด	158

(1) รับผิดชอบไม่จำกัดจำนวน	158
(2) รับผิดชอบจำกัดจำนวน	158
6.1.3 ข้อยกเว้นความรับผิดชอบโดยทั่วไป	159
(1) เหตุสุดวิสัย	159
(2) สภาพแห่งทรัพย์สิน	159
(3) ความผิดของขนเดินทางหรือแขกอาศัย	159
6.1.4 ข้อยกเว้นความรับผิดชอบโดยเหตุคนเดินทางหรือแขกอาศัยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด	159
6.1.5 ข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบที่เจ้าสำนักแจ้งความปิดไว้	160
6.1.6 อายุความในความรับผิดชอบของเจ้าสำนัก	160
6.2 สิทธิของเจ้าสำนัก	161
6.2.1 สิทธิยึดหน่วง	162
6.2.2 หน้าที่เจ้าสำนักจะพึงใช้สิทธิยึดหน่วงได้	162
6.2.3 ทรัพย์สินที่ยึดหน่วง	163
6.2.4 สิทธิจัดการรับชำระหนี้	163
(1) ข้อปฏิบัติก่อนทำการขายทอดตลาด	163
(2) การขายทอดตลาด	164
(3) ผลจากการขายทอดตลาด	164

บทที่ 3

เก็บของในคลังสินค้า (Warehousing)

เก็บของในคลังสินค้าคืออะไร	165
1. สิทธิและหน้าที่ของนายคลังสินค้า	166
1.1 สิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้รับฝาก	166
1.2 สิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ขนส่งในสัญญารับขน	167
1.2.1 สิทธิของนายคลังสินค้า	167
1.2.2 หน้าที่ของนายคลังสินค้า	168
1.3 หน้าที่ของนายคลังสินค้าในการให้ความสะดวกแก่ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้า และผู้ทรงประทวนสินค้า	168

1.4	สิทธิและหน้าที่ของนายกคลังสินค้าเมื่อเลิกสัญญา	168
1.4.1	กรณีกำหนดระยะเวลาถอนสินค้า	169
1.4.2	กรณีไม่ได้กำหนดระยะเวลาถอนสินค้า	169
2.	ใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า	169
2.1	การออกใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า	170
2.1.1	ออกให้เมื่อผู้ฝากต้องการ	170
2.1.2	ออกให้ใหม่เป็นหลายส่วน	170
2.1.3	ออกให้ใหม่เพราะเอกสารเดิมสูญหาย	170
2.2	การโอนสินค้า	171
2.2.1	สิทธิของผู้ฝากในการโอนสินค้า	171
2.2.2	วิธีการโอนสินค้า	171
2.3	ลักษณะของใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า	171
2.3.1	รายการโดยทั่วไป	171
2.3.2	รายการโดยเฉพาะ	172
2.4	การจำหน่าย	173
2.4.1	ประทวนสินค้าเป็นเครื่องมือในการจำหน่าย	173
2.4.2	คู่สัญญาต้องจัดแจ้งการจำหน่ายลงในใบรับของคลังสินค้า	173
2.4.3	คู่สัญญาต้องจัดแจ้งลงในประทวนสินค้า ว่าได้จัดแจ้งการจำหน่ายลงในใบรับของคลังสินค้าแล้ว	174
2.4.4	ผู้รับจำหน่ายต้องแจ้งแก่นายคลังสินค้า	174
2.4.5	จำหน่ายโดยสลักหลังใบรับของคลังสินค้าก็ได้	175
2.4.6	การโอนประทวนสินค้าเมื่อไม่มีการจำหน่าย	175
2.4.7	การสลักหลังในประทวนสินค้าครั้งแรก	175
2.5	การรับสินค้า	176
2.5.1	เมื่อไม่มีการจำหน่าย	176
	คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 788 และคำวิจารณ์	176
2.5.2	เมื่อการจำหน่าย	177
2.6	การขายทอดตลาด	178
2.6.1	การยื่นคำคัดค้าน	178

2.6.2 การแจ้งผู้ฝาก	179
2.6.3 การชำระเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดสินค้า	179
(1) กรณีมีเงินพอ	179
(2) กรณีเงินไม่พอ	179
2.6.4 การไถ่เบีย	180
2.7 การนำบทบัญญัติว่าด้วยตัวเงินมาใช้	180

บทที่ 4

ประนีประนอมยอมความ (Compromise)

ประนีประนอมยอมความคืออะไร	181
1. เป็นสัญญาที่ระงับข้อพิพาท	181
2. เป็นสัญญาที่คู่สัญญาต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน	182
ความสมบูรณ์ของสัญญาประนีประนอมยอมความ	1 8 3
ผลของสัญญาประนีประนอมยอมความ	184
ชนิดของสัญญาประนีประนอมยอมความ	184
คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 850 ถึงมาตรา 852 และคำวิจารณ์	185

บทที่ 5

การพนันและขันต่อ (Gambling and Betting)

การพนันและขันต่อคืออะไร	221
การพนันคืออะไร	221
ขันต่อคืออะไร	221
สัญญาการพนันและขันต่อต้องมีทั้งทางได้และทางเสีย	222
สัญญาประกันภัยเป็นสัญญาการพนันขันต่อหรือไม่	222
การพนันขันต่อหาก่อให้เกิดหนี้ไม่	223
ข้อยกเว้นที่การพนันก่อให้เกิดหนี้ได้	224
การออกสลากกินแบ่ง	225
การออกสลากกินรวบ	225
การออกตัวเงินหรือเอกสารอย่างอื่นแทนเงินอันได้แต่ชนะพนันหรือออกให้เป็นการใช้เงินที่ข่มมาใช้ในการพนัน	325

ประการแรก	225
ประการที่สอง	225
คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวกับมาตรา 853 ถึงมาตรา 855 และคำวิจารณ์	227
แบบฝึกหัดคำถาม - แนวคำตอบข้อสอบไล่ฯ	231
บรรณานุกรม	333

สารบัญเรียงมาตรา

บทที่ 1

ยืม

หมวด 1 ยืมใช้คงรูป (Loan for Use)

	หน้า
มาตรา 640	1
มาตรา 641	7
มาตรา 642	14
มาตรา 643	14
มาตรา 644	17
มาตรา 645	19
มาตรา 646	19
มาตรา 647	22
มาตรา 648	23
มาตรา 649	25

หมวด 2 ยืมใช้สิ้นเปลือง (Loan for Consumption)

มาตรา 650	26
มาตรา 651	41
มาตรา 652	42
มาตรา 653	49
มาตรา 654	104
มาตรา 655	111
มาตรา 656	116

บทที่ 2

ฝากทรัพย์

มาตรา 657	129
มาตรา 658	132

มาตรา 659	138
มาตรา 660	140
มาตรา 661	143
มาตรา 662	143
มาตรา 663	144
มาตรา 664	144
มาตรา 665	144
มาตรา 666	145
มาตรา 667	146
มาตรา 668	146
มาตรา 669	148
มาตรา 670	149
มาตรา 671	149
มาตรา 672	153
มาตรา 673	155
มาตรา 674	156
มาตรา 675	158
มาตรา 676	159
มาตรา 677	160
มาตรา 678	160
มาตรา 679	161

บทที่ 3

เก็บของในคลังสินค้า (Warehousing)

มาตรา 770	166
มาตรา 771	166
มาตรา 772	167
มาตรา 773	168

มาตรา 774	168
มาตรา 775	170
มาตรา 776	171
มาตรา 777	173
มาตรา 778	171
มาตรา 779	172
มาตรา 780	173
มาตรา 781	174
มาตรา 782	174
มาตรา 783	170
มาตรา 784	171
มาตรา 785	175
มาตรา 786	175
มาตรา 787	175
มาตรา 788	176
มาตรา 789	177
81191' 61790	178
มาตรา 791	179
มาตรา 792	179
มาตรา 793	179
มาตรา 794	180
มาตรา 795	180
มาตรา 796	170

บทที่ 4

ประนีประนอมยอมความ (Compromise)

มาตรา 850	181
มาตรา 851	183
มาตรา 852	184

บทที่ 5

การพนันและขันต่อ (Gambling and Betting)

มาตรา 853	223
มาตรา 854	224
มาตรา 855	225